

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія з видавничої справи, культури та української філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
«10» вересня 2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАРОДОЗНАВСТВО

галузь знань 0101 Педагогічна освіта
спеціальність 5.01010201 «Початкова освіта»

Київ
2014 рік

Робоча програма «Народознавство» для студентів галузі знань 0101
Педагогічна освіта, спеціальності 5.01010201 «Початкова освіта» «29» серпня
2014 року - 17с.

Розробники: **Пасічник Наталія Олександрівна**, викладач циклової комісії з
видавничої справи, культури та української філології Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії з видавничої
справи, культури та української філології
Протокол від «29» серпня 2014 р. № 1

Голова циклової комісії Л.О. Соловець

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом, структура типова
Заступник директора (С.І. Дем'яненко)
з навчальної роботи
Заступник директора (З.Л. Гейхман)
з навчально-методичної роботи

Схвалено Методичною радою Університетського коледжу Київського
університету імені Бориса Грінченка

Протокол від «5» вересня 2014 року № 1

«05» вересня 2014 року Голова Методичної ради М.В. Братко

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 1,5	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Нормативна
	Спеціальність 5.01010201 Початкова освіта	
Змістових модулів – 1		Рік підготовки
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 1		2-й
Загальна кількість годин – 54		Семестр
		3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,7 самостійної роботи студента – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «молодший спеціаліст»	Лекції
		12 год.
		Практичні
		6 год.
		Семінарські
		6 год.
		Модульний контроль
		2 год.
		Індивідуальні заняття
4 год.		
Самостійна робота		
24 год.		
	Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу - навчити та виховати студентів Університетською коледжу на кращих зразках української народної культури в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні.

Завдання курсу: підготувати студентів - майбутніх вчителів до професійної діяльності.

- збереження і продовження української культурно-історичної традиції, виховання шанобливого ставлення до державних святинь, традицій та звичаїв українського народу, української мови та культури, історії і культури народів, які проживають на Україні, формування культури міжетнічних відносин;
- формування особистості патріота України, окриленого українською національною ідеєю, який усвідомлює свою належність до сучасної європейської цивілізації;
- етичне та естетичне виховання і формування високої гуманістичної культури особистості, здатності протидіяти проявам бездуховності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати :

- головні історичні події минулого, видатні історичні постаті, діячів української культури;
- суспільно-політичні реалії, державну та народну символіку;
- реалії українського побуту минулого і сучасного (житло, одяг, їжа, напої);
- календар народних свят, звичаї, традиції українського народу, зимового, весняного, літнього, осіннього циклів;
- основні здобутки усної народної творчості (легенди, календарно-обрядові пісні, коласанки, пестушки, забавлянки, дитячі ігри та ін.).

вміти :

- правильно висвітлити будь-яку народознавчу проблематику;
- вміти зацікавлювати маленьких вихованців питаннями народознавства, української символікою;
- проводити дитячі ігри;
- водити хороводи, співати колядки, щедрівки, веснянки, купальські, жнивварські пісні;
- залучати дітей до праці щодо внесення в побут та дотримання традицій і звичаїв;
- осмислювати народні моральні та етичні ідеї, положення, принципи, погляди і навчати цього майбутніх вихованців;
- прищеплювати дітям любов до українських художніх ремесел, до українського мистецтва (вишивка, витинанка, різьблення, виготовлення дитячої іграшки та ін.);
- виховувати любов до України, національних цінностей; вміння бачити та цінувати культуру родинних стосунків, сімейних свят, традицій.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Місце і значення виразного читання в педагогічному процесі та професійній підготовці вихователя.

Тема 1. Вступ Зміст і завдання курсу «Народознавство».

Тема 2. Походження українського народу.

Тема 3. Поселення та народне житло.

Тема 4. Громадський побут українців

Тема 5. Усна народна творчість українців.

Тема 6. Етнографічні особливості інших народів України та сучасні етнічні процеси.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	Усього	у тому числі					
лекції		практ.	Сем.	Пк	інд.	С.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1.							
Походження українського народу, етнічний склад, народне житло, символіка та народна кулінарія							
Вступ Зміст і завдання курсу «Народознавство»	2	2					
Походження українського народу	6	2					4
Розселення та етнічний склад населення України	2					2	
Поселення та народне житло	2	2					
Українська народна та національна символіка	4		2				2
Народний одяг	2			2			
Народна кулінарія	4		2				2
Громадський побут українців	4	2					2
Основні галузі господарства і заняття українців	6			2			4
Народні знання і світоглядні уявлення Українців	6			2			4
Звичаї та обряди українців	6		2				4
Усна народна творчість українців	6	2				2	2
Етнографічні особливості інших народів України та сучасні етнічні процеси	2	2					
Модульна контрольна робота 1.	2				2		
Разом за змістовим модулем 1.	54	12	6	6	2	4	24
Усього годин	54	12	6	6	2	4	24

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Народний одяг.	2
2	Основні галузі господарства і заняття українців.	2
3	Народні знання і світоглядні уявлення українців.	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Українська народна та національна символіка.	2
2	Народна кулінарія.	2
3	Звичаї та обряди українців.	2

7. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовний модуль та теми курсу	Кількість годин	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
---------------------------------	-----------------	----------------------	------	--------------------------

Змістовий модуль I

Походження українського народу, етнічний склад населення України, поселення і народне житло, українська символіка, народний одяг та кулінарія

Тема: Боротьба українського народу за	4 год.	Практичне заняття	5	I-II
Тема: Українська народна національна	2 год.	Практичне заняття	5	III
Тема: Народна кулінарія	2 год.	Практичне заняття	5	IV
Тема: Громадський побут українців	2 год.	Тестові завдання	5	V
Тема: Основні галузі господарства і заняття українців	4 год.	Тестові завдання	5	VI
Тема: Народні знання і світоглядні явлення українців	4 год.	Тестові завдання	5	VII
Тема: Звичаї та обряди українського народу	4 год.	Практичне заняття	5	VIII
Тема: Усна народна творчість українців	2 год.	Практичне заняття	5	IX
Всього:	24 год.		40 балів	

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Народознавство» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і семінарських занять.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 8.1 і 8.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	3
2.	Складання плану реферату	3
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	15
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	3
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	3
Разом		30

Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження у вигляді презентації PowerPoint)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним
-------	----------------------------	---------------------------------------

		критерієм
1	Формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	5
2	Наявність плану викладення матеріалу	3
3	Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10
4	Охайність, продуманість, логічність і послідовність побудови презентації, наявність ілюстративного матеріалу	5
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	4
6	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний слайд, план, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел)	3
Разом		30 балів

Критерії оцінювання ІНДЗ
(у вигляді педагогічного дослідження)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1	Опрацювання змісту та методики дослідження	10
2	Проведення діагностичного дослідження	10
3	Здійснення аналізу результатів дослідження та напрацювання висновків	10
Разом		30 балів

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	24 – 30	Відмінно
Достатній	23 – 15	Добре
Середній	7 -14	Задовільно
Низький	0 – 6	Незадовільно

Орієнтовна тематика ІНДЗ

1. Джерела вивчення найдавніших проявів культурного буття українців.
2. Українці та іноземці на теренах України.
3. Взаємовпливи та взємозапозичення культур у межах українських земель.
4. Вплив сусідніх народів на культуру і світогляд українців.
5. Проблеми формування українського світогляду і духовності в умовах розвитку глобалістичних тенденцій.
6. Теоретичні засади етнологічної науки. Поняття і термінологія.
7. Україна і українці в історичному, політичному та етнографічному аспектах.
8. Місце українців в етногенеалогічній палітрі слов'янського етнотворення.

9. Особливості української культури та менталітету.
10. Релігійні меншини і поняття релігійної дискримінації.
11. Відомі українознавці України і світу.
12. Найновіші дослідження українознавчої науки.
13. Фольклор як прояв духовності народу.
14. Самобутність українського фольклору і його зв'язок з фольклором інших.
15. слов'янських народів.
16. Структура українського фольклору.
17. Проблеми становлення української фольклористики.
18. Сучасний стан українського фольклору.
19. Народна творчість українців на початку ХХІ ст..

8. Методи контролю

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: письмове тестування, модульна контрольна робота.

Методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид роботи	Максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	12	6
2. Відвідування семінарів	1	6	3
3. Відвідування практичних занять	1	6	3
4. Виконання завдання для самостійної роботи	5	8	40
5. Робота на семінарському (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії) занятті	10	3	30
6. Робота на практичному занятті	10	3	30
7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)	30	1	30
8. Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25
9. Виконання тестового контролю (експрес-контролю)	10	1	10
Всього			177
Залік Коефіцієнт	1,77		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
-------------------	--------	-------------------------------

види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ збірка тестових завдань;
- ✓ схематична наочність;

11. Рекомендована література

Базова:

1. Базовим компонент дошкільної освіти в Україні. - К., 2007.- 47 с.
2. Богуш А.М., Лисенко Н.В. Українське народознавство в дошкільному закладі. - К., 2002. - 407 с.
3. Гавриленко Л.А. Криниця: Посібник з українського народознавства. - Запоріжжя: Просвіта, 2001.
4. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: Наук. – метод. посіб. / Наук. ред.. О.Л.Конопко. – К.: Ред. журн. «Дошкільне виховання», 2003, - 84 – 87 с.
5. Кононенко Петро. Українознавство: Підручник. — К.: Либідь, 1996.
6. Кононенко Петро. Українознавство: Підручник. — К.: МАУП, 2005. – 392 с.
7. Концепція виховання і розвитку дошкільників у національному дошкільному закладі. - К., 1994.
8. Лепеха Т. Українознавство: Навч. посібник. – К.: Просвіта, 2005. – 376 с.
9. Лозко Галина. Етнологія України. Філософсько-теоретичний та етнорелігієзнавчий аспект. – К., АртЕК, 2002. – 304 с.
10. Лозко Галина. Українське народознавство. Друге доповнене вид.: К., АртЕК, 2004.– 470 с.
11. Павлюк Степан. Українське народознавство / Ред. Степан Павлюк. – К.: Знання, 2006. – 568 с.
12. Програма «Я у світі».-К.. 2008.
13. Савчук Б. Українська етнологія. – Івано-Франківськ: Лілея - НВ, 2004. – 559 с.
14. Хоружа Л.Л. Педагогічна деонтологія: навч-методич. посіб. / Л.Л. Хоружа. –

К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008. – 96 с.

15. Якухно І. Українознавство: [навч. посібник]. — Житомир, 2006. — 164 с.

Допоміжна:

1. Символічні коди народної культури (міфологія, фольклористика та етнологія). Бібліогр. матеріали з білоруської, російської та української міфології, фольклору та етнології / Уклад.: Н. Аксьонова, Ю. Полякова, М. Філон, О. Хомік; Бібліогр. ред.: С. Глибицька, С. Марченко. — Х.: ХНУ ім. В. Каразіна, 2008. — 336 с.
2. Богорог А. Писанка в моделі світоглядно-релігійних уявлень українців
3. Баран Володимир. Баран В. Етногенез українського народу: короткий нарис. — К.: Товариство "Знання" України, 2007. — 148 с.
4. Баран Володимир. Історичні витоки українського народу / В. Баран, Я. Баран. — К. Генеза, 2005. — 208 с.
5. Бойко А. Наше сало: історія, способи соління, страви, анекдоти. — К.: Український стіл, 2007. — 34 с.
6. Бушак Станіслав. Козак Мамай. Феномен одного образу. — К.: Родовід, 2008. — 304 с.
7. Галичанець Микола. Українська нація. Походження і життя української нації з найдавніших часів до XI століття. — Тернопіль: Мандрівець, 2005
8. Гуржій О. Історія козацтва. Держава–військо–битви / О. Гуржій, Т. Чухліб. — К.: Арій, 2011. — 464 с.
9. Дзюба О. Приватне життя козацької старшини XVIII ст. (на матеріалах епістолярної спадщини). — К.: Інститут історії України, 2012. — 347 с.
10. Єльников М. Золотоординські часи на українських землях. — К.: Наш Час, 2008. — 176
11. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон). Історія української літературної мови. — К.: Наша культура і наука, 2001. — 440 с.
12. Катрій Юліан. Пізнай свій обряд. — Л.: Свічадо, 2004. — 472 с.
13. Коцюбинський М. Тіні забутих предків // Коцюбинський М. Повне зібрання творів.
14. Лепеха І. Рослини в слов'янській традиції / Авт.-уклад. І. Лепеха [та ін.]. — Одеса, [б.в.], 2007. — 76 с.
15. Лепеха Т. Українознавство: Навч. посібник. — К.: Просвіта, 2005. — 376 с.
16. Лозко Галина. Етнологія України. Філософсько-теоретичний та етнорелігієзнавчий аспект. — К., АртЕК, 2002. — 304 с.
17. Лозко Галина. Коло Свароже. Відроджені традиції. — Український письменник. — К., 2004. — 222 с.
18. Лозко Галина. Пробуджена Енея. Європейський етнорелігійний ренесанс. — Х.: Див, 2006. — 468 с.
19. Лозко Галина. Рідні імена. Слов'янський іменослов. — Тернопіль: Мандрівець, 2011. — 368 с.
20. Лозко Галина. Українське народознавство. Друге доповнене вид.: К., АртЕК, 2004.— 470 с.
21. Магочій Павло-Роберт. Україна. Історія її земель та народів. — Ужгород, 2012. — 800 с.
22. Мосенкіс Юрій. Українська мова в Євразійському просторі. Трипільська генеза милозвучності та віддалені родинні зв'язки. К.: А+С, 2006. — 223 с.
23. Музей народної архітектури та побуту України (путівник). — К., 2007. — 56 с.
24. Несен Ірина. Весільний ритуал Центрального Полісся: традиційна структура та реліктові форми (середина XIX – XX ст.). — К., 2005. — 278 с.
25. Нові книги з народознавства. Фольклористика: огляди, рецензії, анотації // Народна творчість та етнографія. — 2005. — № 1. — С. 107-111.
26. Павлюк Степан. Українське народознавство / Ред. Степан Павлюк. — К.: Знання, 2006. — 568

с.

27. Півторак Григорій. Походження українців, росіян, булорусів та їхніх мов. Міфи і правда про трьох братів слов'янських зі "спільної колиски". – К.: Академія, 2001. — 152 с
28. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: «Академвидав», 2006. - 456 с.
29. Ришков С. Давня кераміка України / С. Ришков, Н. Бурдо, М. Відейко, Б. Магомедов. – К., 2002. – 220 с.
30. Савчук Б. Українська етнологія. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2004. – 559 с.
31. Українська родина: родинний і громадський побут / Упор. Лідія Орел. – К., 2000. – 424
32. Шекерик-Доників Петро. Дідо Иванчик. – Л.: Гуцульщина, 2007. – 250 с.
33. Шекерик-Доників Петро. Рік у віруваннях гуцулів. – Л.: Гуцульщина, 2007. – 179 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників
<http://pidruchniki.ws/>
4. Библиотека Гумер
<http://www.gumer.info/>

Навчально-методична карта дисципліни «Народознавство»

Разом: 54 год, лекції – 12 год, практичні заняття – 6 год, семінарські заняття – 6 год, індивідуальна робота – 4 год., модульний контроль – 2 год., самостійна робота – 24 год.

Тиждень	Змістовий модуль 1.											
Модулі	Змістовий модуль 1.											
Назва модуля	Походження українського народу, етнічний склад, народне житло, символіка та народна кулінарія											
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Дати												
Теми Лекцій	Вступ Зміст і завдання курсу «Народознавство»	Походження українського народу	Поселення та народне житло				Громадський побут українців					
Теми семінарських Занять					Народний одяг			Основні галузі господарства і заняття українців	Народні знання і світоглядні уявлення українців			
Теми практичних занять				Українська народна та національна символіка		Народна кулінарія				Звичайі та обряди		
Самостійна робота	Табл. 7											
ІНДЗ	протягом курсу одне ІНДЗ											
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1											
Підсумковий контроль	Залік											